

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
38

RYNEK OWOCÓW I WARZYW

stan i perspektywy

ISSN 1231-2584

ANALIZY
RYNKOWE

CZERWIEC 2011

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *T. Chrościcki*
- II. Owoce
 1. Rynek w UE – *B. Nosecka, J. Mierwiński*
 2. Rynek w Polsce
 - 2.1 Produkcja – *J. Świetlik*
 - 2.2 Przetwórstwo – *B. Nosecka, I. Szczepaniak*
 - 2.3 Handel zagraniczny – *B. Nosecka*
 - 2.4 Popyt – *I. Strojewska*
- III. Warzywa
 1. Rynek w UE – *B. Nosecka, J. Mierwiński*
 2. Rynek w Polsce
 - 2.1 Produkcja – *T. Smoleński, G. Stępka*
 - 2.2 Przetwórstwo – *B. Nosecka*
 - 2.3 Handel zagraniczny – *A. Bugała*
 - 2.4 Popyt – *I. Strojewska*
- IV. Działania Agencji Rynku Rolnego na rynku owoców i warzyw – *M. Trajer*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – dr Bożena Nosecka, tel.: (22) 505-45-53

AUTORZY:

dr Bożena Nosecka

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-45-53

mgr Anna Bugała

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-44-40

mgr inż. Janusz Mierwiński

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-44-78

mgr inż. Tomasz Smoleński

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-44-33

mgr inż. Grażyna Stępka

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-44-33

mgr inż. Irena Strojewska

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-45-28

dr Iwona Szczepaniak

- Zakład Ekonomiki Przemysłu Spożywczego IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-46-58

mgr inż. Jan Świetlik

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-44-70

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 14.06.2011 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Bogumiła Kasperowicz, Jan Małkowski, Jadwiga Seremak-Bulge, Iwona Szczepaniak,
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący), Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w listopadzie 2011 r.

W 2010 r. zbiory owoców w Polsce były o 25% niższe niż w roku poprzednim i wyniosły 2,7 mln ton. Zbiory owoców z drzew spadły o 29% (w tym jabłek o 30%), a owoców jagodowych o 3%. Wyższa była jedynie produkcja malin, aronii i borówek wysokich. Produkcja warzyw gruntowych obniżyła się o 12% do 4,25 mln ton. Mniejsze były zbiory wszystkich gatunków warzyw gruntowych, a największy był spadek produkcji cebuli i kapusty. Produkcja warzyw spod osłon spadła o 4% do 760 tys. ton. W wyniku niekorzystnych dla upraw ogrodnich warunków pogodowych zmniejszyły się zbiory owoców i warzyw niemal we wszystkich krajach UE.

W 2010/11 r. produkcja przetworów owocowych obniżyła się w relacji do sezonu poprzedniego o ponad 10% do 735 tys. ton. Najbardziej spadła produkcja zagęszczanego soku jabłkowego (o ok. 35%) i zagęszczonych soków z owoców miękkich (o 30%). Produkcja owoców mrożonych, w wyniku większego niż w sezonie 2009/10 wykorzystania owoców miękkich w zakładach zamrażalniczych niż sokowniczych obniżyła się zaledwie o 5% do 310 tys. ton. Wzrost udziału dostaw do zakładów przetwórczych w zbiorach warzyw spowodował utrzymanie na poziomie z 2009/10 r. tj. ok. 1 mln ton łącznej produkcji przetworów warzywnych. Obniżyła się jedynie produkcja warzywnych suszy i koncentratu pomidorowego. Spadek popytu na rynku surowym i bardzo wysokie koszty surowca tj. zagęszczonych soków owocowych spowodowały zmniejszenie z 1,59 do 1,56 mln ton łącznej produkcji soków pitnych, nektarów i napojów owocowych i warzywnych.

Niższy niż w 2009/10 r. był eksport niemal wszystkich owoców, warzyw oraz ich przetworów. Wzrosły jedynie rozmiary eksportu ogórków, warzywnych konserw i suszonych warzyw. Łączny eksport świeżych owoców i warzyw w 2010/11 r. wyniósł 1 mln ton, wobec 1,4 mln ton w sezonie poprzednim. Decydujący był spadek eksportu jabłek i cebuli. Eksport przetworów owocowych i warzywnych obniżył się ze 1,23 mln ton do 1,06 mln ton tj. o 14%. Naj-

bardziej zmniejszył się eksport zagęszczonych soków owocowych – o 36% do 170 tys. ton. Eksport mrożonych owoców i warzyw spadł odpowiednio o 6% i 10% do 270 i 300 tys. ton.

Wzrósł import niemal wszystkich owoców strefy umiarkowanej i ich przetworów, a najbardziej – jabłek, gruszek oraz zagęszczanego soku jabłkowego. Niższy był natomiast import owoców południowych i ich przetworów – głównie zagęszczonych soków z owoców cytrusowych. Zwiększył się import niemal wszystkich produktów warzywnictwa, a najbardziej cebuli, warzyw kapustnych i koncentratu pomidorowego. Niższe były jedynie rozmiary przywozu ogórków, sałaty, marynat warzywnych i konserwowej kukurydzy.

Zarówno ceny eksportowe, jak i importowe większości owoców, warzyw i ich przetworów były wyższe niż w sezonie 2009/10. W eksporcie owoców i ich przetworów najbardziej wzrosły ceny transakcyjne jabłek, wiśni, truskawek oraz przetworów z tych owoców – głównie zagęszczonych soków i mrożonek (wiśni i truskawki). O ponad 50% wyższe były też ceny eksportowe czereśni, śliwek i gruszek. Spośród produktów warzywnictwa największy był wzrost cen eksportowych cebuli, kapusty, kalafiorów oraz przetworów z tych warzyw. Nie zmieniły się jedynie ceny eksportowe malin, porzeczek czarnych i ich przetworów, a obniżyły się ceny ogórków świeżych i przetworzonych. W grupie produktów będących przedmiotem importu, najbardziej wzrosły ceny transakcyjne w przywozie zagęszczonych soków z owoców południowych. Niższe niż w 2009/10 r. były tylko ceny importowe mandarynek, arbuźów, niektórych warzyw cebulowych oraz koncentratu pomidorowego i konserwowej kukurydzy.

W wyniku wzrostu cen eksportowych większości produktów łączne wpływy z eksportu owoców, warzyw i ich przetworów w 2010/11 r. były o 5% wyższe niż w sezonie poprzednim i wyniosły 1,67 mld euro. Wartość importu całej tej grupy towarowej wzrosła o 14% do 1,79 mld euro. W 2010/11 r. ujemne saldo handlu

zagranicznego owocami, warzywami i ich przetworami wyniosło 127 mln euro, wobec dodatniego, w wysokości 11 mln euro w sezonie poprzednim. W 2010/11 r. wartość eksportu produktów ogrodnich stanowiła 11,8% wpływów z eksportu produktów rolnych i spożywczych, a łącznie z pieczarkami i ich przetworami 13,9%, wobec odpowiednio 13,9 i 15,8% w sezonie poprzednim. W imporcie rolno-spożywczym udział owoców, warzyw i ich przetworów w sezonie 2010/11 wyniósł 15,5%, wobec 16,3% w 2009/10 r.

W 2010/11 r. ceny skupu niemal wszystkich owoców i warzyw były zdecydowanie wyższe niż w sezonie poprzednim. Najbardziej, zarówno na rynku produktów świeżych, jak i przeznaczonych do przetwórstwa, zwiększyły się ceny skupu jabłek, wiśni, truskawek, śliwek oraz kapusty i cebuli. O ponad 50% wyższe były też ceny, przeznaczonych głównie do konsumpcji bezpośredniej, gruszek i czereśni. Obniżyły się jedynie ceny skupu porzeczek czarnych i ogórków gruntowych, a stabilne pozostały ceny skupu agrestu i malin. W 2010 r. w relacji do roku poprzedniego wzrosły ceny ogórków i pomidorów uprawianych pod osłonami. W okresie marzec-czerwiec 2011 r. ceny tych warzyw były zdecydowanie niższe niż w analogicznym okresie poprzednim z powodu dużej podaży ze zbiorów krajowych oraz spadku zapotrzebowania w kraju spowodowanym informacjami o skażeniu ogórków, pomidorów czy sałaty bakterią E-coli¹.

W sezonie 2010/11 produkcja większości owoców i warzyw była opłacalna dla producentów. Spadek zapotrzebowania i cen wpłynął natomiast na pogorszenie w 2011 r. opłacalności produkcji warzyw uprawianych pod osłonami – głównie ogórków, pomidorów ale też sałaty. Mimo wzrostu cen skupu nie zmniejszyły się w 2010/11 r., w porównaniu z sezonem poprzednim, relacje cen zbytu i kosztów surowca w produkcji większości przetworów owocowych i warzywnych.

¹ Istotny wpływ na spadek cen pomidorów miało w czerwcu embargo na przywóz warzyw świeżych z krajów UE do Rosji. W czerwcu w polskim eksporcie warzyw do Rosji dominują pomidory.

W sezonie 2010/11 średnie ceny detaliczne owoców, warzyw i ich przetworów zwiększyły się znacznie bardziej od wzrostu cen żywności i napojów bezalkoholowych. Konsekwencją wzrostu cen detalicznych był spadek konsumpcji większości produktów ogrodnictwa i ich przetworów.

Przewiduje się, że w 2011 r. zbiory owoców będą wyższe od niskich w roku poprzednim o ponad 10% i wyniosą 3,1 mln ton. Decydujący będzie wzrost produkcji jabłek. Wyższe będą

także zbiory gruszek i wiśni. Produkcja pozostałych owoców nie przekroczy poziomu z 2010 r. O ok. 10% wyższe mogą być globalne zbiory warzyw gruntowych, a obniży się produkcja warzyw uprawianych pod osłonami. Ceny skupu warzyw gruntowych będą niższe niż z 2009/10 r. Spośród owoców spadną tylko ceny jabłek, gruszek, a także malin. Najbardziej wzrosną ceny porzeczek, agrestu i truskawek.

W 2011/12 r. wyższa będzie produkcja większości przetworów wa-

rzywnych, a w grupie przetworów owocowych wzrośnie produkcja zagęszczanego soku jabłkowego. Obniży się natomiast produkcja zagęszczonych soków wytwarzanych z owoców miękkich oraz owoców mrożonych.

Spadek cen detalicznych spowoduje wzrost konsumpcji warzyw i ich przetworów. Zwiększy się też globalne spożycie owoców, a decydująca będzie wyższa konsumpcja jabłek, a także owoców południowych.

SUMMARY

In 2010 fruit-crops in Poland were 25% lower than in the previous season, amounting to 2.7 million tonnes. The crops of orchard fruits decreased by 29% (including a 30% decrease in apple crops), and the production of berries by 3%. Only the production of raspberries, chokeberries and northern highbush blueberries increased. The production of ground vegetables fell by 12%, amounting to 4.25 million tonnes. The decrease involved all ground vegetables, with onions and cabbages showing the lowest rate. The production of vegetables under cover decreased by 4%, amounting to 760 thousand tonnes. As a result of unfavourable weather conditions, fruit and vegetable production in almost all EU countries was lower.

In 2010/11 the production of fruit preserves was 10% lower than in the previous season, at 735 thousand tonnes. The highest decrease involved apple juice concentrate (by c.a. 35%) and soft fruit juice concentrates (by 30%). Due to the higher use of soft fruits in freezing works than in juice works in the 2009/10 season, frozen fruit production fell only by 5%, to 310 thousand tonnes. The increase in the processing plant supply share of vegetable crops caused stagnation in total vegetable preserve production on the level from 2009/10, i.e. c.a. 1 million tonnes. Only the production of dry vegetable and tomato concentrate was lower. Lower domestic demand and the extremely high costs of raw material – i.e. apple juice concentrate - caused a decrease in

the total production of soft juices, nectars, and fruit and vegetable drinks – from 1.59 to 1.56 million tonnes.

The export of nearly all fruits, vegetables and preserves was lower than in the 2009/10 season. Only the export of cucumbers, tinned vegetables and dried vegetables was higher. The total export of fresh fruits and vegetables in 2010/11 amounted to 1 million tonnes, compared to 1.4 million tonnes in the previous season. The deciding factor was the lower export of apples and onions. The export of fruit and vegetable preserves decreased from 1.23 million tonnes to 1.06 million tonnes, i.e. by 14%. The largest reduction was observed in the export of fruit juice concentrates – by 36% to 170 thousand tonnes. Frozen fruit and vegetable exports decreased respectively by 6% and 10% to 270 thousand and 300 thousand tonnes.

One could observe an increase in the import of fruits from the temperate zone, especially apples, pears and apple juice concentrate. The import of exotic fruits and their preserves – mainly citrus fruit juice concentrate – was lower. The import of nearly all vegetable products increased, especially onions, cruciferous vegetables, and tomato concentrate. Lower, as compared to the previous season, was only the import rate of cucumbers, lettuces, pickled vegetables and corn niblets.

Both the export and import prices of most fruits, vegetables and their preserves was higher in the 2009/10

season. As regards the export of fruits and their preserves, the highest increase in prices concerned apples, cherries, strawberries, and their preserves – mainly juice concentrates, and frozen fruits (cherries, strawberries). The export prices of sweet cherries, plums and pears increased by over 50%. Among vegetable products, the highest export price increases involved onions, cabbages, cauliflowers, and their preserves. The only export prices that remained unchanged concerned raspberries, blackcurrants, and their preserves, whilst the prices of fresh and processed cucumbers were lower. The highest increase in transaction prices among imported products involved juice concentrates from exotic fruits. Lower import prices compared to 2009/10 were noted only for mandarines, watermelons, some bulb and stem vegetables, tomato concentrate, and corn niblets.

As a result of the increase in export prices of most products, the total income from exports of fruits, vegetables and their preserves in 2010/11 was 5% higher than in the previous season and amounted to EUR 1.67 billion. The import value of the whole product group increased by 14% to EUR 1.79 billion. In 2010/11 the negative balance of foreign trade for fruits, vegetables, and their preserves amounted to EUR 127 million, compared to a positive balance of EUR 11 million in the previous season. In 2010/11 the export value of horticultural products constituted 11.8% of income from

exporting agricultural and food products, and – together with champignons and their preserves – 13.9% compared to, respectively, 13.9% and 15.8% in the previous season. Among agricultural and food products imports in 2010/11, fruits, vegetables and their preserves accounted for 15.5% of the total, compared to 16.3% in the 2009/10 season.

In 2010/11 the procurement prices of nearly all fruits and vegetables were much higher than in the previous season. The highest increase in prices, regarding both fresh products and those to be processed, concerned the procurement prices of apples, cherries, strawberries, plums, cabbages, and onions. The prices of pears and sweet cherries, mostly for direct consumption, increased by 50%. The only decrease was recorded in the procurement prices of blackcurrants and ground cucumbers. The prices of gooseberries and raspberries remained at the same level. In 2010, the prices of cucumbers and tomatoes grown under cover increased compared to the previous year. Between March and June 2011 their prices were significantly lower than in the corresponding previous period, due to the high supply from domestic crops

and the decrease in demand in this country caused by the alleged contamination of cucumbers, tomatoes and lettuces by the E-coli bacteria¹.

In the 2010/11 season the production of most fruits and vegetables was profitable for producers. The fall in demand and prices caused the deterioration in 2011 of the profitability of vegetable under-cover production, mainly cucumbers and tomatoes, but also lettuces. Despite the increase in procurement prices, the ratio of selling price to the cost of raw materials in fruit and vegetable preserves production did not fall in 2010/11 compared to the previous season.

In the 2010/11 season the average retail prices of fruit, vegetables, and their preserves increased more than the price of food and non-alcoholic beverages. The result of the rise in retail prices was a lower consumption for almost all horticultural products and their preserves.

According to forecasts, fruit-crop production in 2011 will be 10% higher than the low production in the previous year, and will make up 3.1 million tonnes. The rise in apple

production will be noticeable. The production of pears and cherries will also increase. The crop production of other fruits will not exceed the rate from 2010. Ground vegetable production on a global scale may rise by 10%, but the production of vegetables under cover will decrease. The procurement prices of ground vegetables will be lower than in 2009/10. Among fruits, only the prices of apples, pears and raspberries are expected to fall. The highest increase will be observed for currants, gooseberries and strawberries.

In 2011/12 the production of most vegetable preserves is expected to rise, whilst regarding fruit preserves, apple juice concentrate production will be much higher. The decrease in production will involve soft fruit juice concentrate and frozen fruits.

The fall in retail prices will result in the growing consumption of vegetables and their preserves. Global consumption of fruits will also increase, and the most significant will be the rise in apple and exotic fruit consumption.

¹ A significant factor in the fall in tomato prices in June was also the Russian embargo on fresh vegetables imported from EU countries. Tomatoes dominate in the Polish vegetable export to Russia in June.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek cukru (38) • czerwiec 2011,
2. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (34) • wrzesień 2011,
3. Rynek mleka (41) • wrzesień 2011,
4. Rynek pasz (30) • wrzesień 2011,
5. Rynek mięsa (41) • wrzesień 2011,
6. Rynek ryb (16) • październik 2011,
7. Rynek zbóż (41) • październik 2011,
8. Rynek ziemniaka (38) • październik 2011,
9. Rynek rzepaku (40) • październik 2011,
10. Rynek drobiu i jaj (40) • listopad 2011,
11. Rynek owoców i warzyw (39) • listopad 2011,
12. Popyt na żywność (13) • marzec 2012,
13. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (39) • marzec 2012,
14. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (35) • marzec 2012.

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2011 roku wynosi 42 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: (22) 505-46-36
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>